

TEKOJA-KAMPANJA 2015: NUORET JA VÄKIVALTAINEN RADIKALISOITUMINEN

Materiaalipaketti

KIRKON ULKOMAANAPU
actalliance

Väkivaltaiseen ääriryhmään liittyvä nuori jättää taakseen surevia omaisia ja oman tulevaisuutensa. Koulutus, toimeentulo ja yhteenkuuluvuuden tunne tarjoavat vaihtoehtoja. Anna nuorelle syy jäädä: tekojakampanja.fi

SISÄLLYS:

1. Nuoret ja väkivaltainen radikalisoituminen.....	4
2. Miten väkivaltaista radikalisoitumista ennaltaehkäistään?.....	6
3. Entinen lapsisotilas kertoo: "Sota on sellaista, mikä on minun ja sinun välissä"	10
4. Nuorten väkivaltainen radikalisoituminen on monimuotoinen ilmiö.....	18
5. Kirkon Ulkomaanavun hankkeet tarjoavat nuorelle mahdollisuuden kasvaa rauhassa.....	22
6. Rauhan hartaus: Rauha on jotain juotavaa.....	28
7. Peace United: Rauha. Maali joka ratkaisee.....	30
8. Käytännön aktiviteetteja.....	32

KIRKON ULKOMAANAVUN TEKOJA-KAMPANJA 2015: NUORET JA VÄKIVALTAINEN RADIKALISOITUMINEN

Tänä vuonna Kirkon Ulkomaanavun Tekoja-kampanjan teemana on nuoren väkivaltainen radikalisoituminen. Kirkon Ulkomaanapu kampanjoi vuosittain ajankohtaisista aiheista, joiden teemoina vuorottelevat oikeus koulutukseen, toimeentuloon ja rauhaan.

Rauhan teema, ja tarkemmin nuorten väkivaltainen radikalisoituminen, kytkee kuitenkin yhteen kaikki keskeiset työmme alueet, sillä ilman riittävää koulutusta ja toimeentuloa on mahdotonta puuttua väkivaltaisen radikalisoitumisen juurisyihin ja saavuttaa kestävä rauhaa.

Kun rauhankampanjan suunniteltu Kirkon Ulkomaanavulla keväällä 2014 aloitettiin, ei vielä tiedetty kuinka ajankohtainen aihe tulisi olemaan. Kesällä 2014 ääriislamilainen ISIS julkaisi suomenkielisen videon YouTubeessa ja Suomesta on lähtenyt Syyrian sotaan nuoria taistelemaan suhteellisesti enemmän kuin yhdestäkään toisesta Euroopan maasta. Vuoden 2015 alussa aihe on tullut lähemmäksi suomalaisia myös Ranskan ja Tanskan terrori-iskujen kautta.

Samaan aikaan etenkin sosiaalisessa mediassa on alkanut kuulua myös toisenlaisia ääniä. Ihmiset haluavat ilmaista, että asettuvat muista uskontokunnista tulevien tueksi. Moni myös ymmärtää, että ääri-liikkeiden ja mediankin lietsoma vastakkainasettelu vain pahentaa ongelmaa. Kuvitteelliset erot meidän ja muiden välillä kasvattavat eri ihmisryhmien ulkopuolisuuden tunnetta yhteiskunnassamme.

Kirkon Ulkomaanavun työ pyrkii radikalisoitumisen ehkäisyyn monella tapaa. Kohdemaissa tuemme sota-alueiden nuorten toimeentuloa ja koulutusta ja luomme vaihtoehtoja ääri-liikkeiden tarjoamalle taloudelliselle turvalle. Rauhantyömme tähtää konfliktien ratkaisuun paikallistasolla ja vakauttaa sitten yhteiskuntien kehitystä pitkällä tähtäimellä.

Toimimme myös kansainvälisen Perinteisten ja uskonnollisten johtajien rauhanylitysverkoston sihteeristönä. Uskonnollisen ryhmän eristäytyminen ja epäoikeudenmukaisuuden kokemus ovat kasvualustoja ääri-liikkeille. Siksi nämä yhteisöt on saatava mukaan

2.

torjumaan väkivaltaa tukevia ideologioita ja auttamaan nuoria löytämään positiivisia ratkaisumahdollisuuksia. Myös Suomessa Ulkomaanapu edistää uskonnollisten yhteisöjen ja viranomaisien vuoropuhelua väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi. Mukana tässä vuoropuhelussa on myös Ulkomaanavun nuorisoverkosto Changemaker, joka kannustaa nuoria toimimaan rauhan puolesta kaikkialla.

Kampanjan yhteydessä potkaistaan käyntiin myös Peace United, jonka tavoitteena on lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kannustaa kaikkia nostamaan kätensä rauhan puolesta. Joukkueen kapteeneina toimivat **Aki Riihilahti** ja **Laura Österberg Kalmari**, jotka vierailivat Jordaniassa Za'atrin pakolaisleirillä tutustumassa siihen, miten sodan keskellä kasvaneiden nuorten toimettomuutta voidaan ehkäistä jalkapallon avulla.

Lue vinkit kampanjasta, toiminna-ammastamme väkivaltaisen radikalisoitumisen estämiseksi ja lähde mukaan tekoihin rauhan puolesta!

Terveisin,
Asta Turtiainen,
sidosryhmä-
päällikkö

VÄKIVALTAISEN RADIKALISOITUMISEN EHKÄISY VAATII PUUTTUMISTA JUURISYIHIN

Kirkon Ulkomaanavun Tekojakampanjan tavoitteena on lisätä ymmärrystä väkivaltaisiin ääriryhmiin liittymisen syistä ja kertoa käytännön keinoista väkivaltaisen radikalisoitumisen estämiseksi sekä Suomessa että konfliktialueilla.

Nuoret ovat tärkeä kohderyhmä kaikessa Kirkon Ulkomaanavun työssä, sillä etenkin 15–24 -vuotiaat jäävät usein avustustoimien

ulkopuolelle. Nuoriin kannattaa kuitenkin panostaa, sillä nuoret ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Täysin normaaleissakin oloissa kasvava nuori kohtaa kasvaessaan monenlaista epävarmuutta ja itsensä etsimistä, ja nuoret ovat alttiita omaksumaan erilaisia ideologioita. Nuoruuteen liittyy myös lähes aina jonkinlaista kapinointia vanhempia ja auktoriteetteja kohtaan.

Erityisen paljon tukea tarvitsevat nuoret, jotka ovat kasvaneet sodan keskellä tai menettäneet perheenjäseniään. He ovat usein vailla työtä, koulutusmahdollisuuksia ja valtion tai perheen tarjoamaa suojaa. Näitä nuoria ääriryhmien tarjoama yhteenkuuluvuuden tunne, lupaus toimeentulomahdollisuuksista ja urasta ja oma paikka yhteisön sisällä voivat houkuttaa niin paljon, että he

liittyvät ääriryhmään ja hylkäävät mahdollisuutensa hyvään tulevaisuuteen.

Ryhmään kuuluminen, kokemus elämän merkityksellisyydestä ja muilta saatava arvostus ovat erityisesti nuorille merkityksellisiä ja usein ensisijaisia syitä ekstremistisen ajatusmaailman omaksumiselle. On myös paljon esimerkkejä siitä, kuinka ulkoisesti hyvissä olosuhteissa kasvanut nuori on väkivaltaisesti

radikalisoitunut, mutta taustalta löytyy ulkopuolisuuden tunnetta ja hylätyksi tulemisen kokemuksia.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisy vaatii puuttumista taustalla vaikuttaviin syihin, joita ovat nuorten kouluttamattomuus, toimeentulomahdollisuuksien vähyys sekä syrjinnän ja ulkopuolisuuden kokemukset. Valitettavan usein konfliktialueiden nuoret joutuvat myös turvallisuusoperaa-

tioiden kohteeksi ja kokevat oman uskontonsa olevan uhattuna. Myös tiivis yhteistyö uskonnollisten yhteisöjen kanssa on tärkeää. Samalla tulee lisätä nuorten tietoa ääriliikkeiden harjoittamasta väkivallasta ja toiminnan uskonnollisten perusteiden ohuudesta. Tätä työtä tehdään parhaiten nuorten omien järjestöjen ja uskonnollisten ryhmien kanssa.

Kouluttautunut nuori pystyy tekemään itsenäisiä päätöksiä,

suhtautumaan kriittisesti ääriryhmien propagandaan ja tarttumaan positiivisiin vaihtoehtoihin. Jos nuorella on mahdollisuus riittävään toimeentuloon, hän ei sota-alueilla-kaan tarvitse ääriryhmien tarjoamaa taloudellista turvaa. Meillä Suomessa tarvitaan tiiviimpiä verkostoja, jotka tukevat nuoria vaikeiden elämäntilanteiden edessä ja tarjoavat mahdollisuuden kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta. ■

Johdata nuoret vaikeaan teemaan ainutlaatuisen lautapelin avulla. Tulosta Peli elämästä -lautapeli osoitteesta tekojakampanja.fi/materiaalit/

ENTINEN LAPSISOTILAS KERTOO: "SOTA ON SELLAISTA, MIKÄ ON MINUN JA SINUN VÄLISSÄ"

Kongolainen **Heritier Nkuba** oli sissitaistelija kolme vuotta. Nyt hän ottaisi tuntemattoman nuoren mieluummin luokseen asumaan kuin sallisi tämän liittyä armeijaan.

Teksti: Satu Helin
Kuvat: Ville Asikainen

Entinen sissitaistelija, nykyinen rakennusmies Heritier Nkuba istuu puolivalmiin tien penkereelle Itä-Kongossa ja pyyhkii hikeä. Tien leventäminen käsin 25 asteen helteessä on kovaa urheilua.

Nkuba sanoo olevansa kiitollinen joka minuutista.

"Jos en olisi saanut oppia ammatista, olisin luultavasti jo kuollut."

Nkuba liittyi yhteen Kongon demokraattisen tasavallan sissiryhmistä 12-vuotiaana. Jos hän olisi yhä sotilas, hän olisi asunut Kongon viidakoissa jo 13 vuotta. Harva selviää hengissä niin kauan.

Taukopaikalta avautuu uskomattoman kaunis näköala alas Masisin laaksoon. Ollaan Pohjois-Kivun maakunnassa lähellä Ruandan rajaa. Ympäröivillä kukkuloilla piileskelee tälläkin hetkellä seitsemän eri sissiryhmää.

12-VUOTIAS PÄÄTTI RYHTYÄ SOTILAAKSI

Nkuba muistaa lapsuudestaan vain vähän. Jäljellä on vain välähdyksiä koulunkäynnistä ja siitä, kuinka se piti rahan puutteen vuoksi lopettaa. Päällimmäiseksi mielikuvaksi on jäänyt nälkä, puute ja toivottomuus.

"Pelkkä kärsimys. Sitä muistan tunteneeni. Tarkimmin muistan sen, kun päätin liittyä sisseihin."

Heritier Nkuba taisteli sissiarmeijassa 12-vuotiaasta 15-vuotiaaksi. Armeijaan liittyminen oli hänen oma päätöksensä.

Katso Heritierin tarina videona:
tekojakampanja.fi/materiaalit

Nyt Nkuba vahvistaa työkseen hiekkatietä lähellä Kasheberen kylää. "Olen hyvin onnekas. Nyt saan työstäni sekä rahaa että mainetta. Ihmiset huomaavat hyvän työni ja kiittävät minua siitä", Nkuba sanoo. Työmaan johtaja Gabriel Libanda-Mosange pitää Nkubaa yhtenä parhaista työntekijöistään.

Ruokaa ei ollut riittävästi, eikä Nkuballa ollut kunnollisia vaatteita tai kenkiä.

"Ajattelin, että sotilaana voisin saada tarpeeksi rahaa päästäkseni kouluun. Se oli ainoa toivoni."

"Kukaan ei houkutellut minua armeijaan, ei mainostanut eikä uhkailut. Päätös tapahtui pelkästään täällä", hän sanoo ja osoittaa ohimoaan.

KOLME KYSYMYSTÄ

Nkuba ei kertonut vanhemmilleen tai sisaruksilleen aikeistaan liittyä sisseihin. Eräänä yönä vuonna 2002

hän livahti yöhön ja katosi. Samaan aikaan Suomessa totuteltiin euroon ja juhlittiin Samppa Lajusen kolminkertaista olympiakultaa.

"Kävelin ja kävelin pimeässä. Tiesin, että jos kulkisin tarpeeksi pitkälle kukkuloille ja metsiin, törmäisin lopulta sisseihin."

Niin kävi. 12-vuotiaan Nkuban työhaastattelu käsitti kolme kysymystä: "Kuka olet? Aiotko onnistua sotilaana? Aiotko karata?" Nkuban vastaukset olivat Heritier Nkuba, kyllä ja en.

Sen jälkeen hänestä tuli sotilas.

"Ensimmäisinä viikkoina ajattelin vain koulunkäyntiä. Se oli motivaattorini. Mutta ajan kuluessa se jäi yhä enemmän taka-alalle."

LUODIT VALUIVAT KUIN VESI

Nkuban sissiryhmä oli Mai Mai -liikkeeseen kuuluva APCLS. Sillä, miksi ryhmä taisteli ja ketä vastaan, ei ollut Heritierille merkitystä. Hän lähti etsimään juuri Mai Mai -sissejä, koska tiesi, että heitä oli lähellä, ja että he eivät kysyisi ikää. Mutta oli myös kolmas syy.

"Tiesin, että he osasivat käyttää

noituutta. He pystyivät panemaan lapsitaistelijat etulinjaan, koska he saattoivat loitsia meidät niin, että luodit eivät menneet meistä läpi vaan valuivat vain pois kuin vesi."

Tästä "taikuudesta" tulee myös Mai Mai -liikkeen suahilinkielinen nimi. Suomeksi se tarkoittaa "vettä vettä".

Taika tehtiin tekemällä veitsellä viilto päälakeen.

Nkuban ryhtyminen sotilaaksi olisi ollut mahdollista estää. Hän ei koskaan halunnut taistelijaksi tai sotilaaksi. Hän halusi kouluun.

"Olin aina luokkani paras tai toiseksi paras. Jos minulle olisi annettu edes pieni mahdollisuus jatkaa opiskelua, olisin jäänyt kotiin. Tai jos olisi ollut jokin toivo, että voin ansaita rahaa tulevaisuudessa."

Armeija-ajan alku oli lapselle vaikeaa, mutta Nkuba oli päättäväinen.

"Sain ensin Kalashnikov-kiväärin, mutta se oli minulle hyvin painava. Pyysin, että voisin saada jotain erilaista. Silloin minulle annettiin keihäs, ja sitä jaksoin kantaa. Kun kasvoini, aloin kantaa kivääriä."

TÄRKEINTÄ TOTELLA AINA JA HETI

Nkuballa ei ollut armeijassa mitään tiettyä tehtävää. Kuka tahansa ylempiarvoinen saattoi käskää mitä tahansa, milloin tahansa: taisteluun, ruuanlaittoon tai siivoukseen. Tärkeintä oli totella aina ja heti.

Ensin unohtui koulu, sitten koko muu elämä armeijan ulkopuolella. Elämä oli sotaa, Eritier sanoo.

Miten kuvailisit sotaa sellaiselle, joka ei ole kokenut sitä itse?

”Sota on sellaista, joka on minun ja sinun välissä. Että tulen kotiisi keihään kanssa. Ja sinä näet, että tulen ja otat viidakkoveitsen. Sitten me alamme taistella.”

”Kun jatkat taistelua, saatat huomata, että olet menettänyt läheisen. Ja vastapuolesi on saattanut kokea aivan saman.”

MITEN PÄRJÄTÄ YKSIN?

Vuonna 2005 Nkuba, 15, oli sotinut kolme vuotta. Eräänä päivänä Save the Children -järjestö tuli sissileiriin.

”Joku tuli sanomaan, että meidän ei tarvitse olla täällä enää. Ensimmäinen ajatus oli pettymys. Halusin jäädä. Mutta sitten laskin aseensa maahan ja kävelin pois.”

Paluu yhteisöön ei onnistunut heti. Nkuba palasi lapsisotilaille tarjotun toipumiskeskuksen kautta kotikyläänsä. Siellä järjestettiin seremonia, jossa kerrottiin, että lapset olivat palanneet sodasta ja että he eivät enää halunneet taistella.

Nkuba yritti tehdä pikkubisnestä kuten korjata mopoja, mutta ihmiset

eivät olleet innokkaita tarjoamaan hänelle töitä. Lopulta hän päätti lähteä kaivoksiin. Niihin otettiin kenet tahansa, joka oli riittävän vahva.

”Eräänä päivänä, kun tein kaivos töitä yksin, kimppuuni käytiin. Sisiryhmä sieppasi minut. He tiesivät, että olin aiemmin ollut taistelija. He halusivat minut joukkoonsa.”

Enää aseet eivät onnistuneet viettelemään Nkubaa.

”Kahden kuukauden jälkeen mi-

nut lähetettiin ryhmän mukana toiseen leiriin. Sotilaat eivät uskoneet, että pakenisin, joten he eivät vahvistaneet minua niin tarkasti. Lähdin salaa keskeltä heidän joukkoaan ja onnistuin pääsemään karkuun. Menin takaisin toipumiskeskukseen.”

”Minä olin jo siviilissä kehittänyt itselleni uuden ideologian. Sellaisen, että halusin olla osa oikeaa maailmaa, en armeijaa.”

Nkuban työhön kuuluu kivenmurikoiden louhiminen tietä varten. Tiettyömaan lähellä on louhos, jossa hän rikkoo kalliota rautakangen ja hakun avulla. ”Haaveeni on, että tulevaisuudessa voisin perustaa oman tiilinpolttamon tänne Masiisiin. Täällä ei ole nyt yhtäkään”, Nkuba sanoo.

Heritier Nkuba meni kolme ja puoli vuotta sitten naimisiin Neema Mihiyon kanssa. Tämä odottaa pariskunnan toista lasta. "Tunsin Heritierin jo silloin, kun hänellä oli vielä sotilaan mieli. Hän kulki likaisena eikä kunnioittanut ketään. Jos olisin silloin mennyt naimisiin hänen kanssaan, olisin koko ajan pelännyt hänen henkensä edestä. Nyt voin olla hänestä ylpeä", Neema sanoo.

ÄLÄ KOSKAAN RYHDY TAISTELIJAKSI

Sitten onni viimein kääntyi. Vuonna 2011 Nkuba pääsi opiskelemaan Kirkon Ulkomaanavun ylläpitämään ETN-koulutuskeskukseen. Se on erityisille lapsisotilaille tarkoitettu ammattikoulu. Runsaan vuoden opiskelun jälkeen suoritetaan työharjoittelu ja saadaan ammattitutkinto.

Nkuba ryhtyi opiskelemaan muurarin ja puusepän ammattia. Tavoite oli pystyä viimein hankkimaan elanto.

"Suuri harha on, että armeijassa saisi rahaa. Me emme saaneet mitään. Myös upseerit tarvitsivat rahaa, ja jos jotain oli, he ottivat sen. Ruuastakin sai olla tyytyväinen."

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi:

MIKSI Heritier Ngumasta tuli lapsisotilas?
MITEN voitaisiin estää lapsien ryhtyminen sotilaiksi?

NGUMAN ennakkokäsitys sissien elämästä paljastui täysin virheelliseksi. Mikä olisi paras tapa levittää oikeaa tietoa?

MINKÄ ansioista Nguman pelastui sodasta?

KUINKA voitaisiin auttaa yhä useampia lapsia pois sissiryhmistä ja antaa heille toivoa hyvästä tulevaisuudesta?

MITÄ yhtäläisyyksiä ja eroja näet tarinan päähenkilön ja suomesta esimerkiksi Syyrian sotaan lähtevän nuoren välillä?

MITÄ ajattelet lausahduksesta: "Tieto on rauhan ase"?

ETN-keskukselta Nkuba sai ammatin ja arvostetun ammattitaidon.

"Jos voisin nyt valita uudelleen, en liittyisi sisseihin. Tiedän, mikä on oikein ja mikä väärin. Jos joku nuori kertoisi haluavansa liittyä, vastustaisin sitä. Voisin kertoa hänelle, että se on täysin hukkaan heitettyä aikaa. Se on pelkkää karsimystä, johon ei kannata ryhtyä rahan vuoksi eikä muutenkaan. Voisin vaikka auttaa häntä rahallisesti tai ottaa luokseni asumaan, jos voisin siten estää häntä menemästä."

"OLEN HYVIN ONNEKAS"

Nkuba panee kiven toisensa perään tarkasti paikalleen. Vauhti on rivakka ja pysyy tunnista toiseen samana. Eroosion kovertama tie tukevoituu ja levenee.

"Olen hyvin onnekas. Nyt saan

työstäni sekä rahaa että mainetta. Ihmiset huomaavat hyvän työni ja kiittävät minua siitä. Silloin minusta tuntuu hyvältä. Ilman ETN-keskusta mikään tästä ei olisi ollut mahdollista."

"Katso minua, olen ammattilainen: osaan rakentaa, korjata, muurata, mitä vain. Minä jopa opetan muita ihmisiä rakentajiksi ja muurareiksi. Minua arvostetaan ja minut tunnetaan. Pystyn hankkimaan vaivolleni ja pienelle pojalleni vaatteita, ruokaa ja katon päälle. Olen ylpeä itsestäni ja siitä mitä teen", Nkuba sanoo.

Nkuba lähtee kävelemään ilta-auringossa kohti kotia. Mennessään hän nostaa molemmat käsivartensa tuuletukseen.

"Katsokaa, olen kunnossa", hän huikkaa. ■

Nkuban kolmevuotias poika aloittaa koulun parin vuoden päästä. "Toivoisin, että hänestä tulee kuuluisa ja menestyvä. Tärkeintä on, että hänellä on mahdollisuus opiskella, päästä yliopistoon ja valmistua ilman ongelmia", Nkuba sanoo.

NUORTEN VÄKIVALTAINEN RADIKALISOITUMINEN ON MONIMUOTOINEN ILMIÖ

Nuorten liittymiselle väkivaltaisiin ääriliikkeisiin ei ole löydettävissä yhtä kaiken kattavaa selitystä. **Suurin osa maailman nuorista ei koskaan päädy tukemaan väkivaltaa, vaikka heidän lähtökohtansa olisivat kuinka haastavat tahansa.** Toisaalta ulkoisesti täysin normaaleista ja vauraitakin lähtökohdista oleva nuori voi kokea turhautumista yhteiskuntaa ja sen epäkohtia kohtaan ja päätyä käyttämään väkivaltaa muutoksen keinona.

Radikalisoitumisilmiön syitä ja taustavaikuttimia on tärkeää pyrkiä ymmärtämään. Samalla on kuitenkin vältettävä yksittäisten väestöryhmien leimaamista uskonnon perusteella. Ääriliikkeiden tavoitteena on lisätä väestöryhmien vastakkainasettelua mutta osaltaan siihen voivat syyllistyä myös media tai vaikkapa yksittäiset henkilöt, kuten poliitikot. **Tietyn ryhmän tai kokonaisen uskonnon leimaaminen ovatkin osa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen liittyvää ongelmaa ja voi itsessään lisätä väkivaltaista radikalisoitumista.**

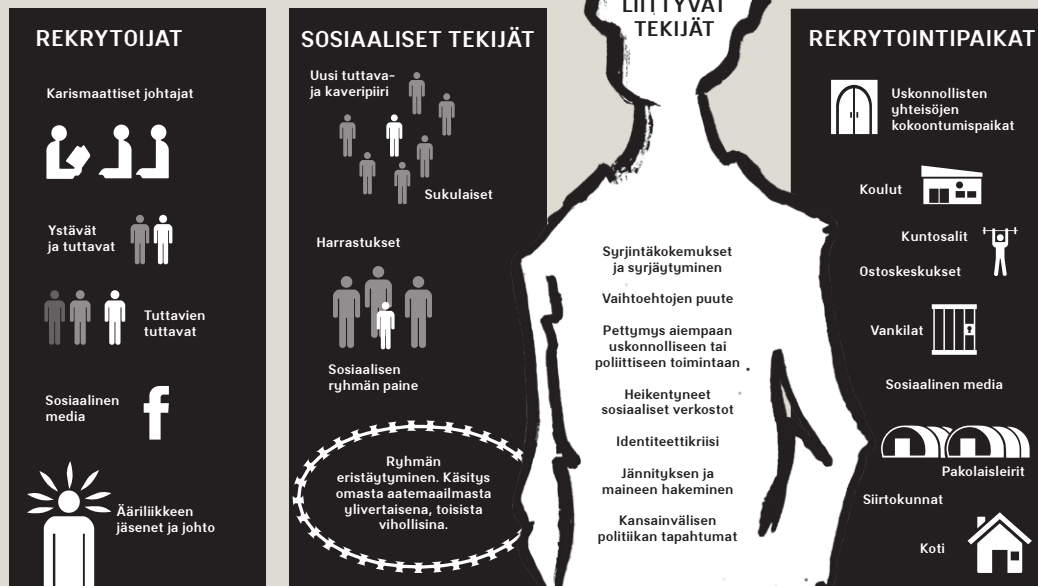
Länsimaissa syrjinnän, rasismin

tai ulkopuolisuuden kokemukset edistävät nuorten alttiutta ääriliikkeiden viesteille, ideologioille ja vaikutteille. Ääriliike saattaa olla nuorelle ensimmäinen yhteisö, jossa hän voi tuntea saavansa arvostusta ja asemaa niin liikkeen sisällä kuin ulkopuolella. Vaikka ensisijaiset syyt väkivaltaisen radikalisaation taustalla länsimaiden ja hauraiden valtioiden välillä tuntuvat erilaisilta, taustalta löytyy samanlaisia asioita. Ulkopuolisuuden tunne, työttömyys, koulun käynnin keskeyttäminen liian aikaisin tai opiskelupohjan puuttuminen kokonaan luovat kaikkialla kasvualustaa radikalisoitumiselle.

Erityisesti hauraissa valtioissa monet nuoret miehet ovat vailla paikkaansa niin koulutuksen kuin työelämänsäkin suhteen. Lisäksi katkenneet perhesiteet tai tausta lapsisotilaana tai pakolaisena voi pahentaa tilannetta. Tällaisessa tilanteessa väkivaltaiselle radikalisaatiolle voi helposti löytyä rakennusaineita. **Vaihtoehtottomuutta voidaankin pitää radikalisoitumisen suurimpana syynä.** Ulkomaanapu haastatteli keväällä 2014 entisiä

MIKÄ AJAA NUOREN ÄÄRIRYHMÄÄN?

Ääriilikkeisiin liittyy selvästi useimmin alle 30-vuotiaana. Radikalisoitumisessa kyse on aina monesta eri muuttujasta. Yksittäinen tapahtuma tai tapahtumaketju ei tee radikaalia.

myös suuresti. Osa nuorista rekrytoidaan ääriryhmään tuttavien tai perheenjäsenen toimesta. Rekrytointi voi myös tapahtua sosiaalisen median kautta, karismaattisten puhujien avustuksella tai vaikkapa ääriryhmän jäsenten toimesta. Ääri-ryhmät käyttävät hyväkseen nuorten ulkopuolisuuden tunnetta ja tarvetta kuulua ryhmään. Monet nuoret myös tarttuvat houkutuksiin uramahdollisuuksista. Rekrytoinnissa saatetaan käyttää hyväksi motivoivia aiheita, kuten epäoikeudenmukaisuuden tunnetta herättäviä asioita ja yhteistä viholliskuvaa. Sosiaalisen median merkitys niin rekrytoinnissa kuin propagandan levittämisessä lisää-

tyy jatkuvasti mutta se on harvoin ainoa värväysmuoto.

Radikalisoituminen, rekrytointi ja aseellisiin ryhmiin kuulumisen leimaavat myös nuoria ja saavat heidät kokemaan itsensä yhteisöjensä hylkäämiksi. Tämä vaikeuttaa pitkällä tähtäimellä nuorten paluuta normaaliin arkeen ja jättämään taistelijan elämää taakseen. Yhteisön jäsenten on myös vaikea hyväksyä entisiä taistelijoita, eikä heillä välttämättä ole halua nuorten tukemiseen. Yhteisön asenne ja toimeentulomahdollisuuksien sekä taitojen puute tekee nuorista äärimmäisen haavoittuvaisia ja pahentaa väkivallan kierrettä. ■

al-Shabaab taistelijoita, joiden mukaan suurin syy liittymiselle oli toimeentulon puute. Keskeisiä syitä ryhmään hakeutumisvaiheessa ovatkin yleensä sosiaaliset, taloudelliset ja yhteisölliset syyt ja ideologinen sitoutuminen syntyy usein vasta jäsenyyden myötä. Lähes kaikki Shababiin liittyneet kokivat kuitenkin myös islamin uskontona olevan uhattuna.

**REKRYTOINTI OSANA
RADIKALISOITUMISPROSESSIA**
Äärimmillään radikalisoitumiseen

voi linkittyä rekrytointia ääriryhmiin. Edellytyksenä sille, että nuori voidaan rekrytoida ääriryhmään, on kuitenkin aiemmin alkanut radikalisoitumisprosessi. Rekrytointipaikat ovat monimuotoisia. Kyseessä voi olla oikeastaan mikä tahansa paikka, jossa tapahtuu sosiaalista vuorovaikutusta, kuten esimerkiksi nuorisotiloissa tai kuntosalilla. Toisin kuin usein ymmärretään, rekrytointia ei siis tapahdu vain uskonnollisissa paikoissa, muissa ideologisissa kokoontumisissa tai vankiloissa.

Rekrytoijien asema vaihtelee

VÄKIVALTAINEN RADIKALISOITUMINEN = Yksilötason prosessi, johon liittyy aatemaailman muuttumista eri tekijöiden vaikutuksesta mustavalkoisemmaksi. Prosessin seurauksena yksilö hyväksyy väkivallan vaikuttamiskeinona ja se voi johtaa väkivaltaiseen ekstremismiin.

Väkivaltainen radikalisoituminen on marginaalinen ilmiö ja suurin osa radikalisoituneistakaan ei koskaan päädy käyttämään väkivaltaa. Radikalisoituminen voi olla oikein kanavoituneena myös positiivinen ilmiö.

VÄKIVALTAINEN EKSTREMISMI = Väkivaltaisen radikalisoitumisen mahdollinen lopputulos, jossa väkivaltaa käytetään, se oikeutetaan, sillä uhataan tai siihen kannustetaan perustuen tiettyyn aatemaailmaan, ideologiaan tai oppiin. Esimerkiksi terrorismi on aina väkivaltaista ekstremismia mutta ekstremismi ei ole aina terrorismia.

KIRKON ULKOMAANAVUN HANKKEET TARJOAVAT NUORELLE MAHDOLLISUUDEN KASVAA RAUHASSA

Kirkon Ulkomaanavun rauhan hankkeiden keskeinen periaate on, että rauha lähtee ihmisistä ja yhteisöstä itsestään. Rauha on myös edellytys muulle kehitykselle. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyyn Kirkon Ulkomaanavun hankkeissa on sisällöllisesti monia eri lähestymistapoja. Osa hankkeista tavoittelee suoranaisesti konfliktin ratkaisua esimerkiksi edistämällä paikallistasolla dialogia konfliktin osapuolten välillä. Tällaisia varsinaisia rauhanhankkeita ovat Pohjois-Kenian, Somalian ja Keski-Afrikan tasavallan rauhantyö.

Toiset rauhaan ja nuoriin liittyvät hankkeet keskittyvät radikalisoitumisen juurisyihin tukemalla esimerkiksi nuorten koulutusta ja toimeentuloa. Joissain konteksteissa tarjotaan myös uusi mahdollisuus entisille taistelijoille tai niille, jotka ovat joutuneet kärsimään väkivaltaisuuksista. Rauhantyöhön sisältyy myös rauhankasvatusta, ihmisoikeuskasvatusta tai väkivallattoman

vaikuttamisen tapojen opiskelua. Kansainvälisesti toimimme Uskonnollisten ja perinteiden johtajien rauhanvälitysverkoston sihteeristönä, jonka yhtenä tavoitteena on edistää uskonnollisten johtajien kykyä ennaltaehkäistä radikalisoitumista.

POHJOIS-KENIA

Pohjois-Keniassa on kärsitty muun muassa maanomistukseen ja veden saantiin liittyvistä etnisistä yhteenotoista. Erityisesti Somalian rajan lähistöllä sijaitsevilla alueilla on esiintynyt äärijärjestö al-Shabaabin

jäsenten hyökkäyksiä, ja ääriliikkeiden leviämisen uhka Kenian puolelle on kasvanut. Kirkon Ulkomaanapu pyrkii auttamaan paikallisia yhteisöjä ja paikallishallintoa ratkaisemaan ja ennaltaehkäisemään konflikteja väkivaltaisuuksien estämiseksi. Tätä kautta asukkaat itse pystyvät vaikuttamaan omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin. Vaikka suurin osa alueen nuorista ei varsinaisesti elä suoran radikalisoitumisen uhan alla, toimeentulo- ja vaikuttamismahdollisuuksien puuttuessa he ovat vaarassa ajautua rikollisuuteen ja väkivallan käyttöön. Perinteisesti aseisiin tarttuminen on tarkoittanut Pohjois-Kenian nuorille toimeentuloa, kun muita

tulonlähteitä ei ole ollut tarjolla. Koulutuksen ja toimeentulon kautta tarjoutuu mahdollisuus luopua karjavarkauksiin ja väkivaltaan perustuvasta elämäntavasta.

SOMALIA

Somalian valtion romahtaminen vuonna 1991 johti eri toimijoiden ja ryhmittymien välisiin, lukuisiin konflikteihin. Maassa on myös ollut erilaisten ryhmittymien siviileihin kohdistamaa väkivaltaa, ja erityisesti viime vuosina äärijärjestö al-Shabaab on ollut maassa aktiivinen.

Kirkon Ulkomaanavun ruohonjuuritason rauhantyö on jo seitsemän vuoden ajan keskittynyt neuvottelumahdollisuuksien

tarjoamiseen keskenään pitkään taistelleille ryhmille sekä klaanien välisten kiistojen sovitteluun. Ulkomaanapu on auttanut esimerkiksi kutsumaan koolle sovintokokouksia, joissa konflikteja selvitetään perinteisten klaanijohtajien ja uskonnollisten johtajien avulla. Keskeistä työssä on vaikutusvaltaisten henkilöiden tunnistaminen ja saaminen mukaan rauhansovitteluun. Sovittelutyö on tavallisesti aloitettu klaanin jäsenten omasta pyynnöstä ja tapaamisia on järjestetty esimerkiksi moskeijoissa.

Ulkomaanapu vahvistaa uskonnollisten ja perinteisten johtajien sekä nuorten roolia Somalian rauhanprosessissa. Maan yleisen turvallisuustilanteen vahvistuessa nuorille tarjoutuu vaihtoehtoja ääri-ryhmiin liittymiselle. Yksi Somalian suurimpia haasteita ja turvallisuuskysymyksiä ovat kuitenkin lukuisat vailla toimeentuloa ja koulutusta olevat nuoret. Ulkomaanapu teetti Somaliassa entisten taistelijoiden keskuudessa tutkimuksen, jonka

tavoite oli kartoittaa radikalisoitumiseen johtaneita syitä. Tutkimuksen pohjalta on suunnitteilla mahdollinen ammattikoulutuskeskuksen perustaminen, jonka tarkoituksena on lisätä nuorten koulutus- ja toimeentulomahdollisuuksia ja täyttää valtion ammattikoulutustarjonnan vajetta. Lisäksi suunnitteilla on jatkotutkimus entisten taistelijoiden keskuudessa. Rauhantyö on myös laajenemassa Keski-Somaliaan.

ETELÄ-SUDAN

Ennen itsenäistymistään vuonna 2011 Etelä-Sudan oli osapuolena Sudanin sisällissodassa yli 50 vuoden ajan. VäkivaltaisuuDET eivät ole päättyneet itsenäistymiseen, vaan

maassa on edelleen konfliktipesäkeitä niin lähellä Sudanin rajaa kuin maan sisällä. Konfliktien vuoksi sadat tuhannet ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan, ja väkivaltaisuuDET ovat vaatineet suuria määriä kuolonuhreja.

Kirkon Ulkomaanapu tukee Etelä-Sudanissa uskonnollisia johtajia konfliktien lopettamisessa ja rauhanrakentamisessa. Maan kirkkokunnilla on tärkeä rooli nuoren valtion väkivaltaisuuksien lopettamisessa. Yhdessä paikallistajärjestöjen kanssa on pyritty myös edistämään asukkaiden toipumista konflikteista, muun muassa rakentamalla tilapäiskouluja maansisäisille pakolaisille. Kotobin koulutuskes-

kuksessa annetaan myös ammatti- ja taitokoulutusta niille, joilla ei ole peruskoulutusta tai oikeutta maanomistukseen. Tätä kautta tarjotaan vaihtoehtoja sotimiselle sekä väkivallattoman vaikuttamisen mahdollisuuksia.

KONGON DEMOKRAATTINEN TASAVALLA

Monien aseellisten ryhmien toiminta jatkuu edelleen Kongon demokraattisessa tasavallassa. Konflikteja on esiintynyt sekä eri aseellisten ryhmien välillä että valtion armeijan ja kapinallisten välillä. Väkivaltaisuuksien vuoksi maahan on syntynyt yksi suurimmista humanitaarisista kriiseistä, ja yli miljoona ihmistä on joutunut pakenemaan kodeistaan.

Kirkon Ulkomaanapu työskentelee sodan ja väkivaltaisuuksien pahimmin koettelemilla alueilla Pohjois-Kivussa sekä maan itäosissa. Gomassa sijaitsevassa koulutuskeskuksessa tarjotaan entisille lapsisotilaille, katulapsille, orvoille ja muille heikossa asemassa oleville nuorille ammatillista ja elämäntaitokoulutusta. Ammattikoulutuksen aikana luodaan myös suhteita paikallisiin työnantajiin työharjoittelun avulla ja vahvistetaan siten nuorten mahdollisuuksia ja valinnanvaihtoehtoja tulevaisuuden suhteen.

Osana rauhantyötä Kongon demokraattisessa tasavallassa Kirkon Ulkomaanapu tukee myös ruohonjuuritason vaikuttajista koostuvan ryhmän toimintaa. Sen tavoite on rakentaa maassa rauhaa uudella tavalla. Ryhmään kuuluu esimerkik-

si uskonnollisia johtajia, opetusalan ihmisiä, tutkijoita, yksi entinen taistelija sekä kansainvälisten järjestöjen paikallisia työntekijöitä. Kongon rauhanprosessin tukemissa hyödynnetään niitä tuloksia, joita on saavutettu Somalian rauhantyössä.

LÄNSIRANTA

Länsirannalla hankkeiden tavoitteena on lisätä 18–38-vuotiaiden naisten ja miesten kykyä vaikuttaa rauhanomaisen yhteiskunnallisen kehityksen puolesta. Työtä tehdään eri kaupunginosissa kokoamalla 8-10 nuoren ryhmiä, joissa nuoret itse suunnittelevat erilaisia aloitteita. Vuonna 2014 järjestettiin myös neljä kurssia, joiden tavoitteena oli auttaa nuorisoryhmiä toimeenpanemaan omat aloitteensa ja kehittämään erilaisia vaikuttamistyönsä

tarvittavia taitoja kuten johtajuutta, väkivallatonta vaikuttamista ja kansainvälistä oikeutta. Näitä taitoja on tarkoitus hyödyntää omissa kaupunginosissa ja tuoda esille rauhantyötä esimerkiksi vaikuttamiskampanjoin eri juhla- tai muistopäivien aikaan. Nuoria kannustetaan käyttämään videoita, Youtubea, kohtaamisia päätöstentekijöiden kanssa, marssseja, mediakampanjoita jne. Myös erityisiä tv- ja radiosessioita on suunniteltu osaksi väkivallatonta vaikuttamiskampanjaa.

JORDANIA

Kirkon Ulkomaanapu tukee Syyriasta paenneita Za'atrin pakolaisleirillä Jordaniassa. Koska Jordaniassa toimii monia lasten auttamiseen perehtyneitä järjestöjä, Ulkomaanavun pääkohteena ovat 15–24-vuotiaat

nuoret, jotka ovat herkemmin vaarassa jäädä avun ulkopuolelle. Lap- sille ja nuorille on järjestetty luku- taito-opetusta, jatkokoulutusta sekä liikuntakasvatusta. Näiden lisäksi on tuettu erityisesti nuorille aikuis- sille tarkoitettua virkistystoimintaa, kuten englannin ja tietotekniikan opetusta, jalkapallo- shakki-, ja sirkuskerhoja sekä ammattiopetusta, johon kuuluu esimerkiksi kännyköi- den huoltoa ja parturointia. Psyko- sosiaalisten hankkeiden tavoitteena on tarjota nuorille aikuisilla tapoja käsitellä sodan aiheuttamia traumo- ja sekä luoda mielekästä tekemistä ja vaihtoehtoja turhautumiselle. ■

KIRKON ULKOMAANAPU RAKENTAA RAUHAA PAIKALLISTASOLLA

RAUHAN HARTAUS: RAUHA ON JOTAIN JUOTAVAA

Jan Edström, 18. tammikuuta 2015

Kirkkojen ekumeeninen työ on globaali rauhanliike. Yhteinen rukous, keskustelu, jumalanpalvelus ja työ paremman maailman puolesta, ovat konkreettisia rauhan- tekoja, jotka yhdistävät kristittyjä eri maissa, kirkkoissa ja kulttuureissa. Kohtuullinen tavoite kristilliselle rauhantyölle on, että kristittyjen ei pidä tappaa toisiaan. Laajempi tavoite on, että kansallismielisyys ja poliittinen vastakkainasettelu ei menisi Jeesuksen kehotuksen, rakasta lähimmäistäsi, edelle.

Tänään 18. päivä tammikuuta, Kristittyjen ykseyden rukouspäivänä, alkaa kirkkojen ekumeeninen rukousviikko. Sen teema Anna minun juoda astiastasi, kumpuaa Johanneksen evankeliumin neljännen luvun kertomuksesta Kristuksen ja samarialaisen naisen kohtaamisesta Sykarin kaivolla. (Joh.4:5–42).

Jeesus on janoinen muukalainen joka pyytää vettä juodakseen. Nainen osoittaa vieraanvaraisuutta ja antaa Jeesukselle kaivosta kauhallisen vettä juotavaksi. Nainen

avaa sydämensä Jeesukselle, joka tarjoaa hänelle elämän vettä, sovittua, arvokkuutta ja toivoa. Jeesus sammuttaa janonsa kaivon vedellä. Hän osoittaa naiselle kunnioitusta ja armoa, tuntee hänen sisimpänsä.

Tämä eri sukupuolta olevan ja eri kulttuuri- ja perinnetaustan omaavan kahden ihmisen kohtaaminen, kuvaa myös meidän tehtäväämme kristittyinä. Rauha on jotain juotavaa, se voi olla kauhallinen vettä. Janoinen ihminen ei voi toimia. Ihminen ilman vettä on ihminen vailla arvokkuutta. Vesi sammuttaa janon ja antaa voimia. Vedellä voimme puhdistautua, pestä vaatteemme ja palauttaa arvokkuutemme.

Vesi on myös vertauskuva muulle mitä tarvitsemme voidaksemme elää yhdessä. Janoamme elämän vettä, rauhan, rakkauden ja oikeudenmukaisuuden vettä. Rauha on vieraanvaraisuutta. Rauha on kuunnella ja keskustella, myös vaikeista asioista. Rauha on antaa toisillemme toivoa ja tarkoitusta. Rauha on olla antelias ja jakaa omastaan toisille joilta puuttuu. Rauha on tapa elää yhdessä, Jeesus Kristus esikuvana. ■

Rukoilemme

Jumala, janoamme oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja sovittua.

Anna veden olla rauhan lähten, ei aihe sotaan eikä selkkauksiin.

Anna meille elämän vesi, Sinä joka olet rauhamme.

Aamen

Lisää hartauksia rauhasta:
[kirkonulkomaanapu.fi/
materiaalipankki/seurakunnat/](http://kirkonulkomaanapu.fi/materiaalipankki/seurakunnat/)

PEACE UNITED: RAUHA. MAALI JOKA RATKAISEE.

Pease United on joukkue, joka pelaa rauhan puolesta. Sen kapteeneina toimivat **Aki Riihilahti** ja **Laura Österberg Kalmari**. He vierailivat alkuvuodesta 2015 joukkueen taustavaikuttaja **Kaj Kunnaksen** kanssa Jordaniassa Za'atrin pakolaisleirillä tutustumaan siihen, kuinka Kirkon Ulkomaanavun työ pakolaisleirillä ehkäisee sodan keskellä kasvaneiden nuorten turhautumista ja tuo hyvää tekeviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia.

Peace United kutsuu mukaansa huippupelaajien lisäksi kaikki suomalaiset. Peace Unitedin pelaajat ymmärtävät, että nuorten väkivaltainen radikalisoituminen ei johdu uskonnosta tai ihonväristä vaan vaihtoehtojen puutteesta. Joukkue asettuu kaikkein heikoimpien puolelle ja tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden tulla mukaan.

Kirkon Ulkomaanapu haastaa koulut ja seurakunnat järjestämään Peace United -otteluita. Kokoa siis seurakuntasi, paikkakuntasi tai vaikkapa paikallinen maahanmuut-

tajajärjestö joukkueeksi ja haastakaa yhdessä toinen joukkue mukaan. Peace United ottelussa vastakkain voivat pelata aivan ketkä vaan: oppilaat voivat haastaa opettajat, seurakunta toisen seurakunnan tai seurakunta paikalliset yrittäjät. Tärkeintä on ymmärtää, että vain yhdessä meillä on mahdollisuus maaliin, joka ratkaisee!

Peace United jalkautuu kouluihin. Opettajat ilman rajoja -verkoston kautta. Kannustamme kouluja pelaamaan keväisin ystävyysotteluita keskenään, tarjoamme rauhankasvatusmateriaalia ja kannustamme keksimään luovia keinoja varainhankinnan kerryttämiseen rauhan-työhömmä. Joukkueen riveihin voi liittyä kampanjan verkkosivuilla myös luomalla oman pelaajakortin.

Peace United pelejä tullaan järjestämään niin ympäri Suomea kuin Kirkon Ulkomaanavun kohdemaissakin. Konsepti yhdistää siis ihmiset yli rajojen samaan joukkueeseen. Myyntiin tulee myös fanituotteita! ■

Käytä Peace United videoita ja muita verkkosivun materiaaleja hyväksesi otteluiden järjestämisessä ja kannustaessasi nuoria liittymään joukkueeseen. Tutustu joukkueeseen ja tulosta tapahtumajulisteet osoitteessa: peaceunited.fi

CHANGEMAKER

GLOBAALIA OIKEUDENMUKAISUUTTA

KÄYTÄNNÖN AKTIVITEETTEJA KAMPANJAN TEEMASTA

Johdata nuorisoryhmäsi seurakunnassa, koululla tai nuorisotalolla kampanjan teemaan Changemaker-nuorten suunnittelemien käytännön aktiviteettien avulla. Väkivaltainen radikalisoituminen voi aluksi tuntua vaikealta teemalta lähestyä, mutta harjoitusten kautta on helppo päästä kiinni siitä ajatuksesta, että ennakkoluulot voivat johtaa ulkopuolisuuden ja jopa syrjäytymisen kokemuksiin. Tärkeää on kuitenkin teemaa käsiteltäessä painottaa, että suurin osa vaikeissakaan olosuhteissa elävistä nuorista ei koskaan päädy väkivaltaan ja radikalisoituminen itsessään voi olla myös positiivinen, muutoksen mahdollistama voimavara. Yhteisöllisyys ja osallistumisen mahdollisuudet luovat nuorille mahdollisuuden vaikuttaa omaan elämäänsä.

HARJOITUS 1: ENNAKKOLUULOJA ETSIMÄSSÄ

TEEMA: Ennakkoluulot, ryhmäytyminen

KESTO: Noin 35–50 min.

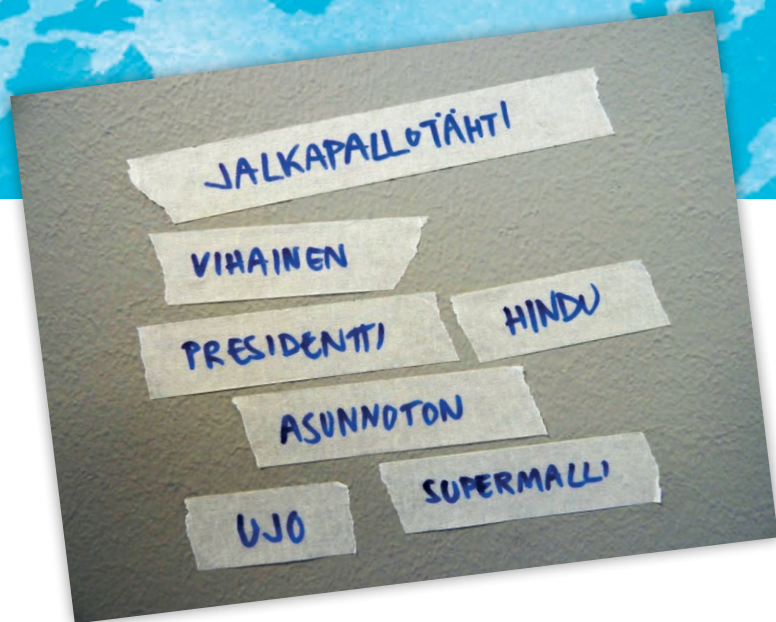
OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Sopii suurille ryhmille (20–30 henkilöä, parillinen määrä suositeltava)

TARVIKKEET: Maalarinteippiä, tussi

TAVOITE: Harjoituksen tarkoituksena on saada osallistujat kohtaamaan omia ennakkoluulojaan ja tätä kautta avata mahdollisuus niiden purkamiseen. Samalla harjoite toimii myös ryhmäytymisen tukena.

OHJEISTUS: Osallistujat jaetaan kahteen yhtä suureen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä asettuu sivuun aktiivisen tarkkailijan rooliin. Toisen ryhmän jäsenille annetaan roolit liimaamalla otsaan pätkä maalarinteippiä, jossa lukee jokaisen rooli harjoituksessa. Osallistujat eivät siis itse tiedä roolejaan.

MAHDOLLISIA ROOLEJA OVAT MM.: vihainen, ujo, alkoholisti, rikas, sokea, presidentti, muslimi, kristitty, hindu, juutalainen, ateisti, supermalli, kuuro, maahanmuuttaja, jalkapallotähti, kehitysvammainen, asunnoton, jne. Rooleja voi keksiä niin paljon kuin harjoituksen vetäjät halua-

vat. Ne voivat olla monenlaisia, mutta kiinnostavin lopputulos saadaan aikaan rooleilla, joihin usein asennoidutaan ennakkoluuloisesti.

Osallistujat kävelevät tilassa satunnaisesti kunnes vetäjä huutaa keskusteluaiheen. Aiheita voivat olla mm. sää, ruoka, ilmastonmuutos, musiikkivideot, maahanmuutto, rullalautailu, ympäristönsuojelu, jääkiekko, kehitysmaat, terveys, väkivalta... Aiheen kuultuaan osallistujat etsivät itselleen parin ja alkavat keskustella niin, että kummatkin osapuolet ottavat vahvasti huomioon toiselle annetun roolin ja antavat ennakkoluulojen näkyä. Vetäjä antaa keskustelu aikaa noin minuutin ja sen kuluttua huutaa:

“Vaihto!”, jolloin osallistujat alkavat taas kävellä tilassa. Keskusteluja käydään viidestä kymmeneen.

Sopivan ajan kuluttua vetäjä keskeyttää harjoitteen ja pyytää osallistujat riviin. Jokainen saa ensin arvata muiden kuullen roolinsa ja sitten irrottaa teipin ja lukea sen. Henkilö voi vielä kertoa, miltä keskustelutilanteet tuntuivat. Käydään läpi kaikki henkilöt. Sitten annetaan tarkkailijoiden kertoa havainnoistaan ja mietteistään.

Tämän jälkeen vaihdetaan ryhmät toisinpäin ja toteutetaan harjoite uudestaan. Lopuksi keskustellaan siitä, miltä ennakkoluulojen kohteeksi joutuminen voi tuntua, ja miten ennakkoluuloinen kohtelu alkaa vaikuttaa henkilön käyttäytymiseen.

HARJOITUS 2: KÄSIKIRJOITETTU NÄYTELMÄ

TEEMA: Ennakkoluulot

KESTO: Noin 30 min.

OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Vähintään 10 henkilöä, sopii mainiosti suuremmillekin ryhmille

TARVIKKEET: -

TAVOITE: Harjoitteen tavoitteena on käsitellä näytelmän muodossa erilaisia ennakkoluuloja ja niiden vaikutusta omaan käytökseen.

OHJEISTUS: Lukekaa johdanto ja tarina läpi sekä valitkaa roolit. Näytelkää tarina eläytyen: tuokaa siihen uusia vivahteita ja keksikää vuorosanoja. Näytelmän esittämisen jälkeen sen esiin nostamia teemoja voidaan käsitellä harjoitteilla Mitä mielessä pyörii?, Otetaan kantaa arvojanalla, Rauharäppi ja Sormivärikannanotto.

JOHDANTO: Erik on ihan tavallinen ruotsalainen poika Uppsalasta. Erikin äiti keittää joka aamu kaurapuuroa ja Erikin isä suhtautuu avoimen vihamielisesti ulkomalaisiin. Erikin isä jupisee pahan tuulisesti itseksensä aina, kun näkee maahanmuuttajia. Usein hän murahtaa: ”Mikseivät mene sinne mistä ovat tulleetkin?” Erik

on kuullut hänen kommenttejaan koko ikänsä. Erikin luokallakin on maahanmuuttaja, Syyriasta pakolaisena tullut Maria. Hän on muita oppilaita vuoden vanhempi, mutta on jäänyt ikäisiään jälkeen opinnoissa, koska ei osaa vielä täydellisesti ruotsin kieltä. Erik ei tiedä Marian menneisyydestä paljon mitään. Nähdessään Marian hän kuulee isänsä puheet korvissaan.

TÄRKEIMMÄT ROOLIT: Erik, Maria, Erikin isä. Muita rooleja: Marian äiti, Göran, terveydenhoitaja, opettaja, rehtori, koulukuraattori, muut oppilaat...

Tarina:

Erik kohtaa Marian koulumatkalla. Hänen sisällään kuohahtaa ja hän tönäisee Mariaa selkään. Maria menettää tasapainonsa ja liukastuu jäisellä tiellä paljon pahemmin kuin Erik oli olettanut. Maria kaatuu oikean kätensä päälle, jolloin hänen ranteensa murtuu. Maria itkee ja huojuu kouluterveydenhoitajan luokse. Maria ei voi kirjoittaa kahteen viikkoon ja jää taas jälkeen koulussa.

Maria ei nähnyt tönäisijää, mutta luokan kiusaajakingi, Göran, näki.

Hän kertoo kaikille Erikin “urotyöstä” ja yhtäkkiä Erikiä pidetään yhtenä koulun koviksista. Göran varastaa Marialta kynän, kumin ja teroittimen, koska eihän Maria niitä nyt edes tarvitse.

Terveystenhoitaja kertoo tönäisystä luokan opettajalle, rehtorille ja koulukuraattorille, ja kiusaamistapausta aletaan selvittää. Kaikilla voi olla vähän eri näkemyksiä asiasta. Erik ei jää kiinni, mutta seuraa ahdistuneena tapahtumia taka-alalta. Mariakin on ahdistunut. Hän ei haluaisi mennä enää kouluun.

Erik ei enää kestä omantunnon tuskiaan. Välitunnilla hän päättää auttaa Mariaa saamaan koulutehtävissä muita kiinni. Olihan hänen syytään, ettei Maria voinut kirjoittaa mitään kahteen viikkoon. Erik huomaa, että Maria on tosi mukava tyttö

ja pyytää Mariaa kylään kotiinsa.

Nuoret pelaavat koulutehtävät tehtyään lautapeliä. Silloin Erikin isä saapuu töistä kotiin – ja järkyttyy. Hän ei kuitenkaan sano mitään. Erik hämääntyy ensin, mutta päättää olla rohkea: ”Isä, tässä on minun ystäväni Maria. Hän on meidän luokalla nyt. Hänen perheensä piti paeta Syyriasta, koska he eivät enää olleet siellä turvassa.” Isä ei puhu mitään, vaan menee toiseen huoneeseen. Kohta ovikello soi. Marian äiti on tullut tutustumaan Erikin vanhempiin. Erikin isä tulee avaamaan oven. Näytelmä päättyy keskusteluun ovella.

HARJOITUS 3: MITÄ MIELESSÄ PYÖRII?

TEEMA: Tunteiden ja käytöksen väliset ristiriidat

KESTO: Noin 30–40 min.

OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Sopii suurille ryhmille (20–30 henkilöä)

TARVIKKEET: -

TAVOITE: Harjoite osoittaa, kuinka ihmisten erilaiset reaktiot peittävät alleen monia tunteita, jotka eivät ole ilmeisiä heidän käytöksensä tai puheidensa perusteella. Harjoite perustuu edellä olevaan näytelmään.

OHJEISTUS: Kun näytelmä on ker-
taalleen nähty, se esitetään uudelleen niin, että kohtaukset voidaan keskeyttää. Kun ohjaaja on keskeyttänyt kohtauksen, hän kysyy katsojilta, mitä heidän mielestään roolihahmojen mielessä pyörii ja miltä heistä tuntuu.

ESIMERKKI: Göran kiusaa Mariaa luokahuoneessa, Erik seuraa sivusta. Ohjaaja keskeyttää kohtauksen ja pyytää jotakuta yleisössä istuvaa tulemaan Erikiä esittävän henkilön vierelle ja näyttävän tämän ajatukset fyysisen patsaan muodossa. Tätä voidaan toistaa, kunnes jokaisen kohtauksessa olevan roolihahmon vieressä seisoo tämän tunteita esittävä patsas. Patsaita voidaan myös pyytää sanomaan

lause, joka kuvaa roolihahmon tunteita.

Kun näytelmä on saatu päätökseen, keskustellaan yhdessä, miltä tuntui eläytyä tietyn henkilön rooliin ja tämän ajatuksiin. Erosivatko ne omasta ajattelutavasta vai oliko rooliin helppo samaistua? Miten osallistujat olisivat itse toimineet roolihahmojen kohtaamissa tilanteissa?

HARJOITUS 4: OTETAAN KANTAA ARVOJANALLA

TEEMA: Arvot ja asenteet

KESTO: Noin 15 min.

OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Sopii suurillekin ryhmille

TARVIKKEET: -

TAVOITE: Harjoitteen avulla keskustellaan erilaisista arvoista ja asenteista näytelmän teemoja peilaten

OHJEISTUS: Vetäjä ohjeistaa osallistujia asettumaan huoneessa mielipiteensä mukaisesti arvojanalle. Toiseen päähän huonetta asettumalla voi siis kertoa olevansa ehdottomasti samaa mieltä väittämän kanssa ja toiseen päähän menemällä voi ilmaista olevansa päinvastaista mieltä. Ääripäiden väliin asettumalla voi ilmaista vähemmän jyrkkiä kantoja. Ve-

täjä voi avata keskustelun niistä väittämistä, jotka hän kokee tarpeelliseksi teemoiksi kyseisessä ryhmässä.

Esitettävät väittämät (keksi vapaasti lisää!):

- Vanhempien mielipiteet siirtyvät heidän lapsilleen.
- Kaikilla on oikeus olla mitä mieltä haluaa.
- Erikin olisi pitänyt heti tunnustaa tekonsa.
- Muiden oppilaiden olisi pitänyt kertoa tönäisystä opettajalle.
- Kaikilla on oikeus sanoa mitä haluaa.
- Kaikkia pitää kohdella samalla tavalla.
- Muiden oppilaiden olisi pitänyt lohduttaa Mariaa.
- Omia asenteita on mahdollista muuttaa.
- Terveystenhoitaja ei olisi saanut puhua asiasta muulle henkilökunnalle.

HARJOITUS 5: RAU HARÄPPI

TEEMA: Rauha, yhdessä vaikuttaminen

KESTO: Noin 15–30 min.

OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Sopii kaiken kokoisille ryhmille

TARVIKKEET: Soitin tai tietokone taustamusiikkia varten, eivät kuitenkaan välttämättömiä

TAVOITE: Harjoitteen tarkoituksena on saada osallistujat pohtimaan rauhaan, vaikuttamiseen ja lähimmäisenrakkauteen liittyviä teemoja sekä musisoimaan ja improvisoimaan yhdessä.

OHJE: Rauharäppi tarvitsee vetäjän, joka kykenee säestämään räppiä jollakin soittimella tai rytmittämään sitä jollain tavalla, vaikkapa taputtamalla pöytää. Ideana on, että jokainen ihminen osaa räpätä, siihen tarvitaan vain sanottavaa asiaa ja kyky osata puhua.

Rauharäppääjä voi siis ottaa inspiraatiota alla olevista, valmiiksi keksityistä riimeistä ja toistaa niitä tai keksiä omiakin säkeitä! Kertosäe voi toistua useasti ja sitä voi toistaa aina, kun kukaan ei halua sanoa mitään muuta. Kertosäkeen melodia on vaihtoehtoinen. Voit opetella sen alla olevasta nuotista, keksiä oman melodian tai pelkästään riimitellä sanoja ilman melodiaakin. Jos soitat sointusointinta, voit napata kertosäkeestä sointukaavan tai keksiä senkin halutessasi itse.

Yhteen maaliin!

Säv. & san. Ulla-Sisko Jauhiainen

Maa-il-mam-me tar-vii rau haa, rau-haa Niin mo-net pa-ho-ja sa - no-ja jau - haa...

Meis-sä nuo-ris-sa on po-tent-ti-aa-lii, pe-lat-tais-ko kaik-ki sa-maan maa-liin?

Change-ma-ker tah-too rau-haa vaa-lii, siis pe-la-taan_vaan yh-teen maa-liin...

Kuin-ka sai-sim-me se päät-tä-ji-en kaa-liin? Hei oo si-nä-kin nyt

rau-han ra-di-kaa-li. (Räppää!) O-let-ko

kuk-ka-kaa-li, kys-sä-kaa-li, ha-pan-kaa-li, leh-ti-kaa-li, par-sa-kaa-li, vai rau

-han ra-di-kaa-li. Kuk-ka-kaa-li, kys-sä-kaa-li, ha-pan-kaa-li, leh-ti-kaa-li,

par-sa-kaa-li, vai rau - han ra-di-kaa-li. Rau - han ra-di-kaa-li -

rau-han ra-di-kaa-li, rau-han ra-di-kaa-li, rau-han ra-di-kaa-li...

(Jatka improvisoiden!)

Yhteen maaliin!

Säv. san. Ulla-Sisko Jauhiainen

On maapallomme sopassa
aika monta kauhaa,
Ei aina osata elää sovussa
täyttä rauhaa.
On vaikee ymmärtää,
miten päättäjät ei tajuu,
Vaikka samalla pallolla
kaikki asuu,
rahaa vaiko rauhaa,
mitä ne oikein halua?
Jos sota jatkuu rahan vuoksi,
se on aika karuu.

Kertosäe:

*Maailmamme tarvii rauhaa rauhaa
Niin monet pahoja sanoja jauhaa
Meissä nuorissa on potentiaalii
Pelattaisko kaikki samaan maaliin?*

*Changemaker tahtoo rauhaa vaalii
Siis pelataan vaan yhteen maaliin
Kuinka saisimme sen päättäjien
kaaliin?*

Hei, oo sinäkin nyt rauhanradikaali!

Oisko aika tehdä jotain
aikamoisen rajuu,
Semmosta, ettei tarttis sit
vanhanakaan katu.
Rauhankin puolesta voi nyt

radikaali olla,
Rauhanradikaalit voittaa
tän pelin kuus-nolla.

Monet nuoret joutuu sota
pitkään katteleen,
Ei kouluunkaan voi mennä,
kun siel joku pommittelee.
Voi, kumpi vois vaan elää
rauhassa kaikki kansat,
Saa viha ja pelko aikaan
liian hyvät ansat.

Kertosäe

Hei rupee radikaaliks
Rauhanradikaaliks!

Kertosäe

Ja katso vielä itseäs,
oot hirveen ihana.
Kaverias halaa,
sano monta hyvää sanaa.
Hymyile muille,
toisen vierellä kulje,
se ei paljon vaivaa maksa,
mut rauha säilyy maailmassa.

Ja vielä mielees paina
Rauhaa edistä, muista se aina!

Kertosäe:

*Maailmamme tarvii rauhaa rauhaa
Niin monet pahoja sanoja jauhaa
Meissä nuorissa on potentiaalii
Pelattaisko kaikki samaan maaliin?*

*Changemaker tahtoo rauhaa vaalii
Siis pelataan vaan yhteen maaliin
Kuinka saisimme sen päättäjien
kaaliin?*

Hei, oo sinäkin nyt rauhanradikaali!

*Oletko kukkakaali, kyssäkaali,
hapankaali, lehtikaali, parsakaali,
vai rauhanradikaali?
Kukkakaali, kyssäkaali, hapankaali,
lehtikaali, parsakaali, vai rauhanra-
dikaali? Rauhanradikaali...*

HARJOITUS 6: SORMIVÄRIKANNANOTTO

TEEMA: Harjoitteiden aikana esille nousseet ajatukset

KESTO: Noin 15–25 min.

OSALLISTUJAMÄÄRÄ: Sopii suurillekin ryhmille

TARVIKKEET: Kartonkia, sormivärit

TAVOITE: Viimeisen harjoitteen tarkoituksena on koota aiempien harjoitusten herättämiä ajatuksia yhteen ja keskustella niistä.

OHJEISTUS: Osallistujat saavat ilmaista harjoitteiden esiin nostamia ajatuksiaan lopuksi sormiväreillä A3-kokoisille kartongeille. Työt esitellään muille ja kerrotaan niiden avulla esiin nousseista ajatuksista. ■

LÄHDE TEKUIHIN RAUHAN PUOLESTA!

Lisämateriaalia osoitteissa:
tekojakampanja.fi
peaceunited.fi

